

ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษา (Theories of Language Acquisition)

นักจิตวิทยาได้พยายามศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการพูดภาษาของเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ภาษาของเด็กหรือคำถามที่ว่า เด็กได้ภาษามาอย่างไร นักจิตวิทยาแต่ละคนต่างก็เสนอความเชื่อของตนแตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตาม เราพอที่จะแยกความเชื่อดังกล่าวได้เป็น 2 แนว คือแนวของนักจิตวิทยาากลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) และแนวของกลุ่มนักจิตวิทยาภาษาศาสตร์ (Psycholinguistics)

1. ทฤษฎีของนักจิตวิทยาากลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behavioristic Theories)

ผู้นำในการเสนอทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาในแนวนี้ คือ สกินเนอร์ (B.F. Skinner) ซึ่งเชื่อว่าพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาก็เหมือนกับการเรียนรู้พฤติกรรมอื่น ๆ และอธิบายว่าการเรียนรู้ภาษาเป็นการเรียนรู้จากการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Operant Conditioning) และถูกควบคุมโดยผลของการกระทำที่ตามมา (consequences) นั่นคือหลังจากที่เด็กได้ตอบสนอง (respond) ต่อสิ่งเร้า (stimulus) และผลของการกระทำนั้นได้รับการเสริมแรง (reinforcement) เด็กก็จะทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก หรือพูดคำนั้น ๆ อีก แต่ถ้าเด็กพูดคำใดออกมาแล้วถูกลงโทษหรือถูกเพิกเฉย เด็กก็จะพูดคำดังกล่าวน้อยลงและในที่สุดก็จะเลิกพูดคำ ๆ นั้น ดังนั้นพฤติกรรมทางภาษาของเด็กจึงถูกควบคุมจากผลที่ได้รับหลังจากที่เด็กได้พูดคำ ๆ นั้นออกมาแล้ว (Brown, 1980 : 18-20)

ตัวอย่างการเรียนรู้ภาษาโดยการวางเงื่อนไข คือ สัมผัสว่าเด็กเห็นขวดนม (stimulus) แล้วเปล่งเสียงคำว่า "นม" เป็นการตอบสนอง (response) เมื่อแม่หยิบขวดนมให้เด็กดื่มเด็กก็จะได้รับความพึงพอใจ ซึ่งหมายถึงการที่เด็กได้รับการเสริมแรง (reinforcement) นั้นเอง อีกตัวอย่างหนึ่ง ในขณะที่แม่สอนให้เด็กเรียกชื่อสิ่งของต่าง ๆ เช่นแม่ชี้ไปที่แมวพร้อมกับพูดคำว่า "แมว" (S) เมื่อเด็กพูดคำว่า "แมว" ได้ถูกต้อง (R) แม่ก็จะแสดงความพึงพอใจโดยการยิ้ม โอบกอด ซึ่งเป็นการเสริมแรงให้เด็กพูดคำคำนั้นอีก

การ เรียนรู้ คำต่าง ๆ ตามแนวคิดของ สกีนเนอร์ เกิดขึ้นโดยการเชื่อมโยงสิ่งเร้ากับการตอบสนอง มีการเสริมแรงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่สุดในการเพิ่มอัตราการพูดของเด็ก ถ้าได้มีการให้สิ่งเร้า การตอบสนองและการเสริมแรงสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสมแล้ว ก็จะทำให้พฤติกรรมทางการพูดของเด็กมีแนวโน้มดีขึ้นเรื่อย ๆ (Brown, 1980 : 19) สกีนเนอร์เชื่อว่าสิ่งแวดล้อมมีบทบาทต่อการเรียนรู้ภาษาของเด็กมากกว่าความสามารถของเด็กเอง และถ้าเสริมแรงไม่เหมาะสมหรือน้อยเกินไป รวมทั้งภาษาของผู้ใหญ่ที่จะให้เด็กเลียนแบบไม่เพียงพอแล้วจะทำให้การเรียนรู้ภาษาของเด็กไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร

งานวิจัยที่สนับสนุนแนวคิดของ สกีนเนอร์

บรูเนอร์ (Bruner, 1978, อ้างถึงใน ชุมพร ยงกิตติกุล, 2525 : 8) ศึกษาพฤติกรรมการพูดของมารดาที่บุตรเล็ก ๆ โดยการสังเกตและบันทึกคำพูดไว้ในเครื่องบันทึกเสียงอย่างละเอียด เมื่อนำมาวิเคราะห์พบว่ามารดาจะถามเด็กและกระตุ้นเด็กให้เรียกชื่อสิ่งของต่าง ๆ โดยการชี้ไปที่สิ่งของหรือให้รูปภาพ เมื่อเด็กบอกรู้ชื่อไม่ได้มารดาบอกให้ก่อนและจะไม่บอกอีก มารดาจะชี้ภาพและพูดนำจนกว่าเด็กจะพูดถูก ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามารดาสอนให้เด็กรู้จักถ้อยคำต่าง ๆ ในภาษาด้วยวิธีการที่สกีนเนอร์อธิบายไว้

เร็นโกลด์ เกเวทซ์ และ รอสส์ (Rheingold, Gewertz and Ross, cited by Rebersky and Lynn, 1970 : 336-342) ทดลองวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Operant Conditioning) เพื่อศึกษาอัตราการออกเสียงของทารกโดยใช้ทารกอายุ 3 เดือน จำนวน 21 คน ทดลองสองครั้ง ครั้งละ 6 วัน ครั้งแรกใช้ทารก 11 คน ครั้งหลังใช้ทารก 10 คน พบว่าเมื่อทารกถูกวางเงื่อนไขจะออกเสียงเพิ่มขึ้น คือเมื่อทารกออกเสียงผู้ทดลองจะยิ้มและเอามือแตะเบา ๆ ที่ท้องทารก ทำให้ทารกออกเสียงบ่อยครั้งขึ้น แต่เมื่อผู้ทดลองหยุดการเสริมแรง ทารกจะลดการออกเสียงลง (extinction) อย่างเห็นได้ชัด ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดลองของ ดิกกอรี่ (Diggory, 1972 : 359) ที่ทำการทดลองกับเด็กที่โยเย่า โดยให้เด็กฟังเป็นกลุ่มตัวอย่างเล่นิทานจากจินตนาการของตนเกี่ยวกับผู้ชาย ผู้หญิงและสัตว์ต่าง ๆ

ผู้ทำการทดลองจะเสริมแรงทุกครั้งในเด็กเล่าเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ โดยการยกหน้าพร้อมทั้งทำเสียงยอมรับในคำขอ ผลการทดลองพบว่าเด็กในกลุ่มตัวอย่างจะพูดถึงสัตว์บ่อยครั้งขึ้น

งานวิจัยดังกล่าวสนับสนุนความเชื่อของลัทธินเนอร์ ในเรื่องการเรียนรู้ด้วยคำในภาษาด้วยเงื่อนไขแบบการกระทำที่เน้นถึงความสำคัญของการเสริมแรง

ซาลซิงเจอร์และคณะ (Salzinger, and others, in Child Development, 33, 1962 : 683-695) ศึกษาผลของการให้เสริมแรงที่มีต่อพฤติกรรมการพูดของเด็กโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ซึ่งมีอายุระหว่าง 5-7 ปี กลุ่มแรกมีจำนวน 9 คน กลุ่มที่ 2 จำนวน 7 คน และกลุ่มที่ 3 มีจำนวน 23 คน สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองได้แก่หัวสัตว์ตลกที่มีจุกเป็นหลอดไฟสีแดง และเครื่องทปสำหรับบันทึกคำพูดของเด็กและคอยกระตุ้นให้เด็กพูดกับหัวตลกได้ด้วย ผู้ทดลองแอบวางเครื่องบันทึกเสียงไว้โดยไม่ให้เด็กรู้ตัว เมื่อเด็กพูดออกมาไฟที่จุกหัวตลกจะแดง ซึ่งถือว่าเป็นการให้เสริมแรงต่อคำพูดของเด็ก ผลการทดลองพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับเสริมแรงมากที่สุดจะมีอัตราการพูดสูงที่สุด ส่วนอัตราการพูดของเด็กกลุ่มควบคุมไม่เปลี่ยนแปลง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการได้รับเสริมแรงมีผลต่อการเพิ่มอัตราการพูดของเด็กอย่างมาก

2. ทฤษฎีของนักจิตภาษาศาสตร์ (Psycholinguistics) ซึ่งเสนอทฤษฎี Generative Theories โดยมี ช่อมสกี (Chomsky) เป็นผู้นำเสนอทฤษฎีในแนวนี้ ช่อมสกีให้ความสำคัญต่อระบบอวัยวะที่ใช้ในการเปล่งเสียงและการได้ยินเสียง โดยรวมเรียกว่าเครื่องมือเรียนรู้ภาษา หรือ LAD (Language Acquisition Devices) ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาของช่อมสกีเป็นทฤษฎีที่ตรงข้ามกับทฤษฎีของลัทธินเนอร์ (Brown, 1980 : 21) ช่อมสกีโต้แย้งทฤษฎีของลัทธินเนอร์ว่าเป็นการอธิบายการเรียนรู้ภาษาที่ง่ายเกินไป ที่จริงแล้วการเรียนรู้ภาษาเป็นเรื่องซับซ้อน ไม่ได้ใช้สิ่งเร้ากับการตอบสนองอธิบายเท่านั้น จะต้องคำนึงถึงโครงสร้างภายในตัวเด็กด้วย เพราะบางครั้งเด็กพูดคำใหม่โดยไม่ได้รับเสริมมาก่อนเลย เขาอธิบายการเรียนรู้ภาษาของเด็กว่า เมื่อเด็กได้รับประโยคหรือกลุ่มคำต่าง ๆ เข้ามา เด็กจะสร้างระบบไวยากรณ์ขึ้นโดยใช้เครื่องมือการเรียนรู้ภาษาที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ซึ่งได้แก่อวัยวะเกี่ยวกับการพูด การฟัง และสัมผัส เด็กจะเรียนรู้ภาษาโดยใช้ความสามารถของตนเองมาเปลี่ยนแปลง (transform) ประโยคที่ตนได้ยิน โดยการลดเสียง ลดคำ

เปลี่ยนที่ และแทนที่ (McNeill, cited by Brown, 1980 : 22-23) การเปลี่ยนแปลงไม่มี
 อยู่ทุกภาษา ซึ่งแต่ละภาษาก็มีลักษณะพิเศษแตกต่างกัน ผู้เรียนจะใช้ความสามารถเฉพาะตน
 สร้างหลักไวยากรณ์โดยอัตโนมัติ ช่อมลก็มีความเห็นว่าการที่เด็กได้รับรางวัลหรือแรงเสริมหลัง
 จากพฤติกรรมที่ถูกไวยากรณ์และถูกเพิกเฉยทุกครั้งผิดพลาด จะไม่ก่อให้เกิดการเรียนรู้กฎ
 ไวยากรณ์ดังกล่าวอธิบายของสกินเนอร์เลย เพราะการที่เด็กรู้ว่าสิ่งที่ตนพูดออกมานั้นมีข้อผิดพลาด
 ไม่ได้ชี้สิ่งที่ผิดให้เด็กเห็นอย่างชัดเจน และไม่สามรถบอกให้เด็กรู้ว่าคราวต่อไปจะต้องพูด
 อย่างไร ดังนั้นช่อมลก็มีความเห็นว่า การเรียนรู้ภาษาด้วยการเสริมแรงดังกล่าวอธิบายของ
 สกินเนอร์นั้นไม่สามารถให้ข้อมูลที่เพียงพอต่อการเรียนรู้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในภาษา (Slobin,
 1977 : 100-104) ช่อมลก็เชื่อว่าการเรียนรู้ไวยากรณ์เกิดจากโครงสร้างภายในที่ติดตัว
 มาแต่กำเนิดมากกว่า และเมื่อถึงวุฒิภาวะมนุษย์ทุกคนจึงมีความสามารถในการเรียนรู้ภาษาได้
 เท่าเทียมกัน

✓ เลเนเบอร์ก (Lenneberg, cited by Brown, 1980 : 21) เป็นผู้หนึ่ง
 ที่เสนอทฤษฎีในแนวนี้ โดยมีความเชื่อว่า มนุษย์มีอวัยวะที่พร้อมสำหรับการเรียนรู้ภาษา เขากล่าว
 ว่าสมองส่วนซ้ายเป็นศูนย์กลางของความสามารถทางภาษา ถ้าสมองส่วนนี้ชำรุดหลังจากวัยรุ่น
 ตอนต้น (อายุประมาณ 12 ปี) แล้วบุคคลนั้นจะเรียนรู้ภาษาใหม่ได้ยาก เพราะหลังจากวัยรุ่น
 ตอนต้นสมองจะหยุดพัฒนา สมองส่วนอื่นจึงไม่สามารถพัฒนามาทดแทนกันได้ แต่ถ้าสมองส่วนนี้ชำรุด
 ก่อนวัยรุ่นตอนต้น เด็กก็จะมีโอกาสเรียนรู้ภาษาได้ เพราะสมองส่วนอื่นพัฒนามาทำหน้าที่แทน

งานวิจัยที่สนับสนุนแนวคิดของช่อมลก็

สเตรเยอร์ (Strayer, cited by Miller, 1951 : 140-141) ศึกษาฝาแฝด
 ที่เรียนรู้ภาษาพูดในโอกาสต่างกัน โดยคนแรกเริ่มฝึกพูดเมื่ออายุ 84 สัปดาห์ คนที่สองเริ่มฝึกพูด
 เมื่ออายุ 89 สัปดาห์ และปรากฏว่า เด็กคนที่สองเรียนรู้ได้เร็วกว่าเด็กคนแรก ต่อมาอีกหลาย
 เดือนพบว่าเด็กทั้งสองคนพูดได้เท่า ๆ กัน แสดงให้เห็นว่าเด็กที่มีวุฒิภาวะสูงกว่าจะเรียนรู้และพูดภาษา
 ได้เร็ว เพราะมีโครงสร้างภายในเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของภาษาอยู่แล้ว

บราวน์และเบอร์โก (Brown and Bergo, in Child Development 34, 1960 : 1-14) ศึกษาการใช้โครงสร้างประโยคของเด็กนักเรียนชั้นประถมปีที่ 1, 2, 3 โดยการใช้พยางค์ไร้ความหมาย ทดสอบว่าเด็กใช้คำประเภทต่าง ๆ (part - of - speech) สร้างประโยคได้ถูกต้องตามไวยากรณ์หรือไม่ ตัวอย่างเช่น ให้ประโยคนามาก่อนว่า

1. ฉันกำลังคิดเกี่ยวกับเรื่อง "เสีย"
2. ฉันต้องการที่จะ "เสีย" หนังสือ

แล้วให้เด็กหาคำเดิมว่า คำว่า "เสีย" ในประโยคที่ 1 และ 2 หมายถึงอะไรถ้าในประโยคแรก เด็กเดิมนำว่า ฉันกำลังคิดเกี่ยวกับเรื่องเงิน และในประโยคหลังเดิมนำ ฉันต้องการที่จะ ซื้อ หนังสือ แสดงว่าเด็กสามารถเรียนรู้โครงสร้างทางไวยากรณ์ของประโยคว่าคำว่า "เสีย" ในประโยคแรกเป็นตำแหน่งของคำนาม และในประโยคที่สองเป็นตำแหน่งของคำกริยา เขาจึงเดิมนำว่า ซื้อ ลงไป บราวน์และเบอร์โกจึงสรุปว่า การที่เด็กสามารถใช้ชนิดของคำได้ถูกต้องตรงกับชนิดของคำที่กำหนดมาให้ แสดงว่าเด็กเรียนกฎเกณฑ์ทางภาษาด้วยตนเองโดยใช้โครงสร้างภายในที่มีอยู่

เบรน (Braine, in Language, 39, 1963 : 1-13) ศึกษาคำพูดของเด็กอายุ 18 เดือน โดยเฉพาะเกี่ยวกับคำวลที่เด็กใช้ พบว่าคำ 2 คำที่เด็กนำมาผสมกันมี 2 ประเภทคือ คำพิวอท (Pivot word) และคำเปิด (Open word) คำพิวอทคือคำที่มีตำแหน่งแน่นอนคืออาจอยู่หน้าหรือหลังคำเปิด คำพิวอทมีอยู่ไม่มากแต่จะถูกใช้ซ้ำ ๆ กัน เช่นคำว่า no-, more- ส่วนคำเปิดก็คือคำที่นำมาผสมกับคำพิวอท เบรนพบว่าคำวลที่เด็กใช้เป็นคำที่ผู้ใหญ่ไม่เคยพูดมาก่อนเลย เช่น คำว่า "no down" ซึ่งหมายถึง "อย่าวางฉัน" "no mama" หมายถึง "ฉันไม่ไปหาแม่" หรือ "airplane" หมายถึง "เครื่องบินบินผ่านไป" เขาจึงตั้งข้อสังเกตว่าเด็กจะสร้างคำวลตามความเข้าใจของตน และมีโครงสร้างใกล้เคียงกับที่เด็กได้ยิน ซึ่งแสดงว่าเด็กมีโครงสร้างทางไวยากรณ์ของตนเองซึ่งสามารถสร้างคำวลใหม่ ๆ ได้

บราวน์และเบลลูกิ (Brown and Bellugi, in Sear, ed. 1971 : 465-483) ศึกษาวิธีการสร้างประโยคของเด็กอายุ $1\frac{1}{2}$ - 3 ปี พบว่า เด็กสร้างประโยคที่มีไวยากรณ์ต่างจากผู้ใหญ่ เช่น "A this truck" เขาจึงสรุปว่าเด็กทุกคนสามารถเข้าใจและสร้าง

ประโยคที่ตนไม่เคยได้ยินมาก่อนได้ เพราะการพูดของเด็กเกิดจากโครงสร้างซึ่งเป็นแบบแผน
ที่นำไปใช้ได้ตลอดไป

วอเรนและวอเรน (Warren and Warren, cited by Slobin, 1977 : 37)
ได้แสดงให้เห็นว่าผู้ฟังสามารถที่จะจินตนาการเกี่ยวกับเสียงที่ขาดหายไปได้เมื่อเสียงนั้นถูก
ตัดออกจากข้อความ เขาทำการทดลองโดยการให้ผู้ฟังฟังประโยคซึ่งเสียงของคำศัพท์หนึ่งถูกตัดออก
และแทนที่ด้วยเสียงไอ (cough) ของคน เช่นประโยคข้างล่างนี้ (* แทนเสียงไอ)

1. It was found that the * eel was on the axle.

2. It was found that the * eel was on the orange.

พบว่าในประโยคที่หนึ่ง ผู้ฟังจะได้ยิน * eel เป็น wheel

ส่วนในประโยคที่สอง ผู้ฟังจะได้ยิน * eel เป็น peel

แสดงให้เห็นว่าการรับรู้ภาษาของมนุษย์ได้เป็นการรับรู้ทีละส่วน (bit by bit)
แต่รับรู้เป็นกระบวนการรวมทั้งหมด ซึ่งต้องใช้โครงสร้างภายในเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางภาษาที่
ผู้ฟังมีอยู่จึงจะสามารถจินตนาการสิ่งที่ขาดหายไป

ทฤษฎีการเรียนรู้ทั้ง 2 แนว ต่างก็มีเหตุผลสนับสนุนความเชื่อของตน ผู้วิจัยมีความ
เห็นว่า การเรียนรู้ภาษาของเด็กน่าจะต้องอาศัยทั้ง 2 ทฤษฎี ประกอบกัน ตัวอย่างเช่นในการ
เรียนรู้คำซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์ล้มมติขึ้นแทนสิ่งต่าง ๆ และแตกต่างกันไปในแต่ละภาษานั้นถือเอาการ
ยอมรับของบุคคลในสังคมเป็นตัวกำหนด ดังนั้นเด็กจะเรียนรู้คำต่าง ๆ ได้ ก็ต้องอาศัยการเรียนรู้
จากบุคคลแวดล้อม เช่น พ่อ แม่ และได้รับการเสริมแรงจากบุคคลเหล่านั้นด้วย ยิ่งถ้าได้รับ
การเสริมแรงที่เหมาะสมและมีแบบอย่างภาษาที่ดี เด็กก็จะเรียนรู้ได้เร็วและถูกต้อง ส่วนการ
ที่เด็กสามารถนำคำต่าง ๆ มาสร้างประโยค หรือสามารถเข้าใจประโยคที่มีไวยากรณ์ต่าง ๆ
กันได้ นั่น ก็น่าจะเป็นเพราะเด็กมีโครงสร้างภายในสมองที่สามารถเข้าใจและสร้างหลักไวยากรณ์
ได้ และความสามารถนี้เองเป็นความสามารถที่ทำให้มนุษย์เราแตกต่างจากสัตว์

ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาของเด็กจึงต้องอาศัยทั้งการเลียนแบบและการเสริมแรงตาม
แนวของทฤษฎีพฤติกรรมนิยม และยังต้องอาศัยวิถีทางที่สมองหรือโครงสร้างภายในเกี่ยวกับ
ความสามารถในการรับรู้กฎเกณฑ์ทางภาษา ตามแนวทฤษฎีของนักจิตภาษาคำลัศร์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การใช้ถ้อยคำชนิดต่าง ๆ

นักจิตวิทยาหลายท่านได้พยายามศึกษาถึงรายละเอียดเกี่ยวกับถ้อยคำชนิดต่าง ๆ ที่เด็กเริ่มพูด และพบผลการศึกษาที่คล้ายคลึงกันว่า เด็กจะเริ่มพูดคำนามก่อนคำชนิดอื่น ๆ หลังจากนั้นเด็กจะเริ่มรู้จักคำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท และคำสรรพนามตามลำดับ (Hurlock, 1978 : 171-172)

เนลสัน (Nelson, cited by Dale, 1976 : 8-10) ศึกษาคำพูด 50 คำแรกของเด็ก 18 คน พบว่าเด็กส่วนมากต้องพูดได้ 5 คำ ก่อนที่จะเริ่มรวม 2 คำหรือมากกว่าเข้าด้วยกัน และยังพบรูปแบบของคำพูดของเด็กเหล่านี้ว่า มีลักษณะร่วมกัน สามารถแบ่งออกได้เป็น 6 กลุ่ม ดังนี้

1. คำนามทั่วไป (General nominals) เช่นคำว่า บอล (ball) หิมะ (snow) มีประมาณครึ่งหนึ่ง (51%) ของจำนวนคำทั้งหมด
2. คำนามเฉพาะ (Specific nominals) เช่นคำว่า แม่ (Mom) และชื่อสัตว์เลี้ยงต่าง ๆ มีประมาณ 14% ของจำนวนทั้งหมด
3. คำกริยา เช่น ให้ (give) ไป (go) มีประมาณ 14%
4. คำขยาย เช่น สีแดง (red) ลสกปรก (dirty) มีประมาณ 9%
5. คำที่แสดงมารยาทในสังคม เช่น ค่ะ ครับ (yes, please)
6. คำที่กำหนดทิศทางไวยากรณ์ เช่น คำที่ใช้ตั้งคำถาม ได้แก่ อะไร (what) เพื่อ (for)

นอกจากนี้ เนลสัน ยังรวบรวมลักษณะเด่น ๆ ที่สังเกตพบจากคำพูด 50 คำแรกของเด็กไว้ดังนี้

1. เด็กมักใช้คำกริยาซ้ำ ๆ กัน
2. คำพูดของเด็กจะเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมใกล้ตัวเด็ก เช่น เกี่ยวกับอาหาร สัตว์เลี้ยง ของเล่น เสื้อผ้า

3. เด็กจะพูดคำที่ตนสามารถใช้สิ่งนั้นง่าย ๆ ด้วยตนเอง เช่น ร้องเท้า ถุงเท้า แต่ไม่ค่อยใช้คำว่า กางเกง เสื้อคลุม

4. เด็กจะใช้คำที่เขาสามารถแสดงพฤติกรรมต่อวัตถุนั้นได้ (can act on) เช่น พบว่าเด็กจะใช้คำว่าผ้าห่ม และกุญแจบ่อย แต่ไม่ค่อยใช้คำว่า โต๊ะ และหน้าต่าง

5. เด็กจะไม่ค่อยพูดถึงสิ่งใหญ่ ๆ เช่น ต้นไม้ โขงไฟ และส่วนลึบารณะ

6. เด็กชอบพูดเกี่ยวกับวัตถุที่เคลื่อนไหวได้ (movable) เช่น รถ นาฬิกา และสัตว์ต่าง ๆ

เดล (Dale, 1976 : 307) ศึกษาการใช้ถ้อยคำของเด็กในช่วงอายุต่าง ๆ โดยวิธีการทดสอบคำศัพท์จากรูปภาพ และเขายังอ้างถึงผลการศึกษาของชอมสกี (Chomsky) ที่ศึกษาการใช้คำว่า "or" ว่าพบผลการศึกษาที่คล้ายคลึงกันคือ พบว่าความถูกต้องในการใช้คำศัพท์ของเด็กเพิ่มขึ้นตามลำดับอายุดังนี้

ค่าเฉลี่ยของจำนวนคำตอบที่ถูกต้อคิดเป็นร้อยละ

อายุ (ปี)	การทดสอบคำศัพท์โดยใช้รูปภาพ	การตอบคำถามที่มีคำว่า or
2	25	ไม่ได้ศึกษา
3	40	ไม่ได้ศึกษา
4	45	ไม่ได้ศึกษา
5	50	22
6	60	42
7	ไม่ได้ศึกษา	86
8	70	75
9	ไม่ได้ศึกษา	100
10	80	ไม่ได้ศึกษา
12	90	ไม่ได้ศึกษา

วัตส์ (Watts, cited by Rosenberg and Koplín, 1968 ; 40) ศึกษาเกี่ยวกับการใช้คำสันธานต่างๆ "because (เพราะว่า) although(แม้ว่า) unless (นอกจากว่า) และ if (ถ้า)" กับเด็กอายุ 7 ถึง 15 ปี พบว่าเด็กสามารถใช้คำว่า "because" ได้ดีกว่าคำอื่น ๆ และพบว่าความสามารถในการใช้คำสันธานอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้นตามลำดับอายุของเด็ก และยังพบว่าแม้เด็กจะมีอายุ 15 ปี ก็ยังไม่สามารถใช้คำเหล่านี้ได้ถูกต้องทั้งหมด

การเพิ่มขึ้นของจำนวนถ้อยคำนั้น อัตราการเพิ่มของคำศัพท์ต่าง ๆ จะสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในระยะก่อนวัยเรียน หลังจากวัยนี้คำศัพท์ก็จะค่อย ๆ เพิ่มขึ้นช้า ๆ แต่จะไม่มีการหยุดนิ่งเลย การเพิ่มจำนวนคำศัพท์ดังกล่าวเกิดจากการเรียนรู้คำใหม่ ๆ รวมทั้งการเรียนรู้ความหมายใหม่ของคำศัพท์เก่าที่ เคยรู้จักมาก่อนด้วย อย่างไรก็ตามอัตราการเพิ่มของศัพท์จะ

เร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของเด็กเป็นสำคัญ เมื่อเด็กอายุมากขึ้นย่อมมีประสบการณ์มากขึ้น สิ่งทำให้รู้สึกลำบากมากขึ้น นอกจากนั้นยังรู้สึกคำมากขึ้นนอกเหนือจากคำนามหรือคำกริยาที่เคยรู้จักมาก่อน ดังนั้นสัดส่วนของคำชนิดต่าง ๆ ที่เด็กนำมาใช้ก็จะเปลี่ยนไปด้ว กล่าวคือ สัดส่วนของการใช้คำนามจะลดลง ในขณะที่สัดส่วนการใช้คำวิเศษณ์ บุพบท และสันธานจะเพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาจากจำนวนคำที่เด็กนำมาใช้ทั้งหมด

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับจำนวนถ้อยคำของเด็กไทย สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก (2502 : 1-21) ได้ศึกษาจำนวนถ้อยคำที่เด็กประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 4 รู้จัก โดยให้เด็กบอกคำที่สนู้จักมากที่สุดภายในเวลา 10 นาที ผลการศึกษาพบว่าจำนวนถ้อยคำของเด็กจะเพิ่มขึ้นตามระดับชั้นเรียน รวมทั้งสัดส่วนของการใช้คำชนิดต่าง ๆ จะเปลี่ยนไปตามระดับชั้นเรียนด้วย โดยพบว่าเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มักใช้คำที่เป็นรูปธรรม และเป็นคำนามเกี่ยวกับคน สัตว์ และสิ่งของมากที่สุด จำนวนคำที่รวบรวมได้มีดังนี้

เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	รู้สึกลำบาก	1,028 คำ
เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	รู้สึกลำบาก	1,164 คำ
เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	รู้สึกลำบาก	1,173 คำ
เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	รู้สึกลำบาก	1,360 คำ

สันติภา สิมปีเจริญ (2523 : 88) ศึกษาความสามารถในการรู้สึกลำบากและเข้าใจคำของนักเรียนอนุบาล พบว่าความสามารถในการรู้สึกลำบากและเข้าใจคำของนักเรียนอนุบาลเพิ่มขึ้นตามลำดับอายุ เช่นเดียวกับที่ดวงเดือน พันธมนารีน (2522 : 57-60) ศึกษาเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมกับความสันทัดภาษาไทย พบว่าเมื่อนักเรียนอนุบาลอายุมากขึ้นก็มีความสันทัดทางภาษาไทยมากขึ้น

จินตนา เนิมเมเปย (2521 : 68-70) ศึกษาพัฒนาการทางภาษาด้านชนิดของถ้อยคำของเด็กก่อนวัยเรียน โดยให้เด็กเล่าเรื่องจากรูปภาพ พบว่าเด็กที่มีอายุมากมีพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำดีกว่าเด็กที่มีอายุน้อยกว่า

จินตนา ลูทจินดา (2522 : 65-68) ศึกษาพัฒนาการทางภาษาด้านชนิดและสัดส่วนของคำของเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งมีอายุ 3 ถึง 6 ปี โดยให้เด็กเล่าเรื่องจากรูปภาพ พบว่าเด็กอายุ 3 ปี มีสัดส่วนของการใช้คำนาม-สรรพนามสูง แต่มีสัดส่วนของการใช้คำชนิดอื่น ๆ ต่ำกว่าเด็กอายุ 4 ปี 5 ปี และ 6 ปี

จากผลการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศดังกล่าว ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานในการวิจัยข้อที่ 1 ดังนี้ "สัดส่วนของการใช้จำนวนคำแต่ละชนิดจะเปลี่ยนไปตามระดับอายุ"

การใช้ประโยคชนิดต่าง ๆ

เมื่อเด็กรู้จักคำชนิดต่าง ๆ มากพอสมควรแล้ว เด็กจะเริ่มรวมคำเข้าเป็นประโยคที่สื่อความหมายได้มากขึ้น ประโยคระยะแรก ๆ ของเด็กอาจเป็นประโยคที่ใช้คำเพียงคำเดียวหรือสองคำ ต่อจากนั้นก็เริ่มสร้างประโยคที่ยาวขึ้นซึ่งต้องอาศัยกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ ได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการในการสร้างประโยคของเด็ก เช่น แคซเด็น (Cazden, in Child Development, 39, 1968 : 433-448) ศึกษาพัฒนาการทางภาษาของเด็ก 3 คน คือ ฮีฟ (ศึกษาตั้งแต่อายุ 18-27 เดือน) อาตัม (ศึกษาตั้งแต่อายุ 27-42 เดือน) และซารา (ศึกษาตั้งแต่อายุ 27-49 เดือน) ซึ่งเป็นการศึกษาระยะยาว (Longitudinal study) เขาศึกษาเกี่ยวกับการเติมหน่วยคำท้ายคำนามและคำกริยา ผลการศึกษาพบว่าเด็กจะเติมพหูพจน์ท้ายคำนามได้ถูกต้องเพิ่มขึ้นตามลำดับอายุ อาตัมและซาราใช้กริยา "be" โดยไม่เติมหน่วยคำ "ing" ต่อท้ายคำกริยาในรูปปัจจุบันกาลกำลังกระทำ เช่น ใช้ประโยคว่า "I'm play with it" แต่เมื่ออายุใกล้ 4 ปี ซาราสามารถใช้กริยาอดีตกาลและปัจจุบันกาลได้ถูกต้อง 90% ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการใช้ประโยคได้ถูกต้องเป็นไปอย่างช้า ๆ ตามลำดับอายุ

เมนยุก (Menyuk, in Child Development, 35, 1964 : 533-546) ศึกษาภาษาพูดของเด็ก 3 กลุ่ม ได้แก่เด็กเตรียมอนุบาล (อายุ 3-3 ปี 8 เดือน) เด็กอนุบาล (อายุ 5 ปี 6 เดือน) และเด็กประถมศึกษาปีที่ 1 (อายุ 7 ปี 1 เดือน) พบว่าเด็กเตรียมอนุบาลใช้คำนานามได้ถูกต้องหลักไวยากรณ์ ส่วนการเติมพหูพจน์ที่คำนามและคำกริยาเด็กยังใช้ไม่ถูกไวยากรณ์และสับสน เช่นพบว่า เด็กคนเดียวกันอาจใช้ทั้ง "she wash" และ

"she cleans" ส่วนเด็กอนุบาลสามารถใช้กริยาปัจจุบันกาลได้ถูกต้อง และเด็กประถมศึกษา
ยังสามารถใช้กริยาช่วย "have" และคำสันธาน "if" ได้แล้ว ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเมื่อ
เด็กอายุมากขึ้นจะสามารถใช้ประโยคที่มีไวยากรณ์ซับซ้อนยิ่งขึ้น

ต่อมา เมนยुक (Menyuk, cited by Brackbill and Thomson 1967 :
353-367) ศึกษาความสามารถทางการพูดของเด็ก 2 กลุ่ม คือเด็กเตรียมอนุบาล และเด็ก
ประถมศึกษาปีที่ 1 อีกครึ่งหนึ่ง ใช้วิธีการเก็บข้อมูล 3 วิธีคือ

1. บันทึกคำพูดของเด็กจากแบบทดสอบบุคลิกภาพแบบโปรเจกทีฟ (projective)
2. บันทึกคำพูดของเด็กจากการพูดคุยกับผู้ทดลอง
3. บันทึกคำพูดของเด็กจากการเล่นละครตามบทบาทสมมติ (role play)

นอกจากนี้ยังมีการสังเกตการพูดของเด็กในห้องเรียนเพื่อเปรียบเทียบความตรงของการเก็บ
ข้อมูลอีกด้วย ผลการศึกษาพบว่า เด็กเตรียมอนุบาลพูดได้โดยเฉลี่ย 82.9 ประโยค (SD =
16.7) เด็กประถมศึกษาปีที่ 1 พูดได้โดยเฉลี่ย 95.7 ประโยค (SD = 15.2) และจาก
การทดสอบโดยใช้ t-test พบว่า ความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .01$) และยังพบว่า
เด็กประถมศึกษาปีที่ 1 ใช้กฎการปริวรรตหรือเปลี่ยนแปลงประโยคมากกว่าเด็กเตรียมอนุบาลอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนในด้านการศึกษาเกี่ยวกับความยาวของประโยคนั้น แมคคาร์ที (Mc Carthy,
in Carmichael ed. 1946 : 564-551) รายงานเกี่ยวกับจำนวนเฉลี่ยของคำต่อ 1 ประโยค
ของเด็กอายุต่าง ๆ ไว้ดังนี้

อายุ (ปี)	จำนวนคำเฉลี่ยต่อ 1 ประโยค
1½	1.2
2	1.8
3	3.4
4	4.4
5	5
6	6.5 3
7	7.26

แมคคาร์ทีเอง เชื่อว่าความยาว ของประโยคเพียงอย่างเดียวไม่สามารถบ่งชี้ถึง ความก้าวหน้าทางภาษาได้โดยตรง ต้องอาศัยการพิจารณาถึงความแตกต่างของโครงสร้าง ทางไวยากรณ์ของประโยคเหล่านั้นด้วย ซึ่งเขาเชื่อว่าจะเป็นตัวทำนายความก้าวหน้าทาง ภาษาได้ดีกว่าความยาวของประโยคหรือจำนวนประโยคทั้งหมดที่เด็กพูด แมคคาร์ทีอ้างถึงการ ศึกษาของไนซ์ (Nice) ที่พบว่า ในจำนวนประโยค 50 ประโยคที่เด็กอายุ 3 ขวบพูดจะมี 1-2 ประโยคเท่านั้นที่เป็นอนุประโยค (compound sentence) หรือ สังกรประโยค (complex sentence) นอกจากนี้แมคคาร์ทียังได้รวบรวมผลการศึกษานักจิตวิทยา ท่านอื่น ๆ เช่นของ ฮาน (Hahn) และเดวิส (Davis) รวมทั้งผลการศึกษาของตนเอง แสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตารางแสดงร้อยละของประโยคชนิดต่าง ๆ

ผู้วิจัย	อายุ (ปี)	วลีที่สื่อ ความหมายได้	เอกภรตประโยค	เอกภรตประโยค ที่มีส่วนขยาย	อเนกภรตประโยค และสังกกรประโยค	วลีที่สื่อความ หมายไม่ได้
แมคคาร์ที	2	53.8	17.3	1.4	.9	25.1
แมคคาร์ที	3	27.2	45.1	8.7	1.5	16.2
แมคคาร์ที	4	32.0	39.4	10.9	6.1	6.8
เดวิส	5 $\frac{1}{2}$	39.4	29.4	7.8	4.6	15.0
ฮาน	6 $\frac{1}{2}$	22.0	33.2	17.0	25.5	รวมอยู่ในรายการแรก

จากผลการศึกษาดังกล่าวสรุปได้ว่า เด็กจะใช้ประโยคชนิดที่มีความซับซ้อนยิ่งขึ้น เมื่ออายุมากขึ้น กล่าวคือเมื่ออายุ 2 ปี เด็กจะใช้วลีในการสื่อความหมายเป็นส่วนใหญ่ (53.8%) และประโยคที่ใช้ส่วนมากก็เป็นเอกพจน์ประโยค (17.3%) ในขณะที่เอกพจน์ ประโยคและสังกรประโยคมีเพียงร้อยละไม่ถึง 1 เมื่ออายุ 3 ปี เด็กจะใช้วลีน้อยลง และ ใช้ประโยคมากขึ้น โดยจะใช้เอกพจน์ประโยคมากกว่าเอกพจน์ประโยคและสังกรประโยค และเมื่ออายุ 4 ปี 5 ปี และ 6 ปี สัดส่วนในการใช้ประโยคทั้ง 3 ชนิดจะเปลี่ยนไปโดยเด็ก อายุ 6 ปี จะใช้อเอกพจน์ประโยค และสังกรประโยคมากขึ้นถึง 25.5% ซึ่งมากเกือบเท่า ๆ กับการใช้อเอกพจน์ประโยค

การศึกษาในระยะต่อมาเคล (Dale, 1976 : 141) พบว่าเด็กจะเริ่มใช้ สังกรประโยคได้เมื่ออายุประมาณ 2 - 3 $\frac{1}{2}$ ปี และในด้านความยาวของประโยคพบว่าเด็ก อายุ 3 $\frac{1}{2}$ ปีจะใช้จำนวนคำเฉลี่ยต่อ 1 ประโยค ประมาณ 3.5 - 4.0 คำซึ่งใกล้เคียงกับผล การศึกษาเมื่อ 30 ปีผ่านไป ซึ่งพบว่าค่าเฉลี่ยของจำนวนคำต่อ 1 ประโยคของเด็กอายุ 3 ปี เท่ากับ 3.4 และของเด็กอายุ 4 ปี เท่ากับ 4.4 คำ

สำหรับการศึกษาในประเทศไทย ดวงเดือน พันธมนาริน (2522 : 57-60) พบว่า เมื่อเด็กเรียนอายุมากขึ้นก็มีความสัมพันธ์ภาษาไทยมากขึ้น

จินตนา เฝยเมเปย (2521 : 68-70) ศึกษาเกี่ยวกับความซับซ้อนของประโยคของ เด็กก่อนวัยเรียน อายุ 3 ถึง 6 ปี จำนวน 120 คน เก็บข้อมูลโดยการให้เด็กเล่าเรื่องจาก รูปภาพพบว่าเมื่อเด็กอายุมากขึ้นจะใช้ประโยคที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น

จากผลการวิจัยทั้งในและต่างประเทศดังกล่าว ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานข้อที่ 2 ดังนี้ "สัดส่วน ของการใช้จำนวนประโยคแต่ละชนิดจะเปลี่ยนไปตามระดับอายุ"

ความแตกต่างระหว่างชนชั้นทางสังคม

นักจิตวิทยาส่วนมากเชื่อว่าสิ่งแวดล้อมมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษาของเด็ก เพราะเด็กเรียนรู้ภาษาโดยการเลียนแบบ (imitation) คำพูดที่ได้ยินจากผู้ใหญ่ และเชื่อว่าถ้าแบบอย่างภาษาของผู้ใหญ่จะให้เด็กเลียนแบบไม่เพียงพอแล้ว จะทำให้การเรียนรู้ภาษาของเด็กไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร ดังนั้นสิ่งมีผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม สภาพความเป็นอยู่ในสังคม และความแตกต่างระหว่างชนชั้น เป็นจำนวนมาก

เนลสัน (Nelson, cited by Dale, 1976 : 15) ศึกษาเปรียบเทียบเด็กที่บิดามารดามีการศึกษาต่างกัน พบว่าเด็กที่บิดามารดามีการศึกษาสูงจะเรียนรู้คำต่าง ๆ ได้เร็วกว่า และเมื่ออายุได้ 2 ปี จะมีจำนวนถ้อยคำที่รู้จักมากกว่าเด็กที่บิดามารดามีการศึกษาต่ำ และยังพบว่าเด็กที่บิดามารดามีการศึกษาสูงชอบพูดถึงสิ่งต่าง ๆ (Object-centered) ในขณะที่เด็กที่บิดามารดามีการศึกษาต่ำ ชอบพูดสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวเอง (Child-centered) นอกจากนี้เด็กที่บิดามารดามีการศึกษาสูงจะเริ่มพูดคำ 2 คำ (ใช้วลี) ได้ก่อนเด็กที่บิดามารดามีการศึกษาต่ำ

ลาบอฟ (Labov, cited by Dale, 1976 : 270-271) ศึกษาการเติม "ing" หลังคำกริยา เพื่อเปรียบเทียบการใช้หน่วยเสียง "ing" ผิดโดยออกเสียงเป็น "in" เขาแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. ชนชั้นต่ำ (Lower class)
2. ชนชั้นกรรมกร (Working class)
3. ชนชั้นกลางระดับต่ำ (Lower middle class)
4. ชนชั้นกลางระดับสูง (Upper middle class)

พบว่าการออกเสียงผิดคือใช้ "in" พบมากที่สุดในกลุ่มที่ 1 และต่ำลงมาตามลำดับจนถึงกลุ่มที่ 4 กล่าวคือใน 100 ครั้ง ชนชั้นต่ำพูดผิดถึง 80 ครั้ง ในขณะที่ชนชั้นกลางระดับสูงผิด 20 ครั้ง

แคซเด็น (Cazden, 1970 ; 82) เปรียบเทียบความยาวเฉลี่ยของคำพูดของเด็กนิโกรในกรุงบอลตัน พบว่าเด็กนิโกรที่เป็นชนชั้นต่ำ มีพัฒนาการทางภาษาด้านไวยากรณ์อย่างล่าช้ากว่าเด็กนิโกรที่เป็นชนชั้นสูง

ฮอว์กินส์ (Hawkins, cited by Dale, 1976 ; 320) ศึกษาพบว่าเด็กจากชนชั้นกลางใช้คำนามมาก ในขณะที่เด็กจากชนชั้นต่ำใช้คำสรรพนามมาก และยังพบว่าเด็กจากชนชั้นกลางใช้คำสรรพนามในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพกว่า คือสามารถทำให้ผู้ฟังเข้าใจได้ว่าสรรพนามที่ตนใช้นั้นแทนคำนามที่กล่าวถึงไปครั้งหนึ่งแล้ว

โพซเนอร์ และซอลท์ (Pozner and Saltz, cited by Dale, 1976 ; 320) ศึกษาทดลองการใช้ภาษาของเด็กผิวขาวชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการอธิบายวิธีการเล่นเกมสลับที่ซับซ้อนให้เด็กฟัง หลังจากเด็กเล่นเกมสลับที่นั้นแล้ว ให้เด็กอธิบายวิธีการเล่นเกมสลับที่นั้นให้เด็กอื่นฟังอีกต่อหนึ่ง ผลการทดลองไม่พบความแตกต่างระหว่างชนชั้นในด้านความสามารถในการฟัง แต่พบว่าเด็กจากชนชั้นกลางมีความสามารถในการพูด ดีกว่าเด็กจากชนชั้นต่ำ ภาษาของเด็กชั้นต่ำมีลักษณะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (Egocentrism) เช่นใช้ประโยคสั้นๆที่ไม่สมบูรณ์

เดวอท์ (Dewart, cited by Dale, 1976 ; 317) ศึกษาเด็กอายุ 5 และ 6 ปี จากชนชั้นกลางและชนชั้นกรรมกรในกรุงเบลฟัสต์ พบว่าเด็กจากชนชั้นกลางมีความสามารถในการใช้ประโยคที่ซับซ้อนมากกว่า เช่นเดียวกับที่เทมพลิน (Templin cited by Dale, 1976 ; 317) พบว่าเด็กจากชนชั้นสูงและต่ำใช้ประโยคได้ทุกแบบเหมือนกัน แต่เด็กจากชนชั้นต่ำใช้โครงสร้างประโยคในสัดส่วนที่ต่ำกว่า

โจแอน ทาฟ (Joan Tough, 1978 ; 181-189) ศึกษาระยะยาวกับกลุ่มตัวอย่าง 64 คน โดยเก็บข้อมูล 3 ครั้ง ครั้งแรกเมื่อเด็กอายุ 3 ปี ครั้งที่ 2 เมื่อเด็กอายุ 5 ปี และครั้งที่ 3 เมื่อเด็กอายุ 7 $\frac{1}{2}$ ปี แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ได้เปรียบทางสังคม (Advantaged) และกลุ่มที่เสียเปรียบทางสังคม (Disadvantaged) โดยดูการ

ศึกษาและอาชีพของบิดามารดา เป็นเกณฑ์ เช่น เด็กที่บิดามารดาเป็นครู หมอ ทนายความ อยู่ใน
ในกลุ่มแรก และเด็กที่บิดามารดาเป็น คณงาน กรรมกร อยู่ในกลุ่มหลัง พบผลการศึกษาดังนี้

ค่าเฉลี่ยของจำนวนคำในประโยค

	ค่าเฉลี่ยของจำนวน คำต่อ 1 ประโยค	ค่าเฉลี่ยของจำนวน คำจากประโยคยาว ที่สุด	จำนวนประโยคที่ยาว เกิน 8 คำ	จำนวนประโยคที่ยาว เกิน 8 คำคิดเป็น%
กลุ่มได้เปรียบ ทางสังคม	5.7	14.0	566	19.0
กลุ่มเสียเปรียบ ทางสังคม	4.0	8.3	134	3.9

การใช้ถ้อยคำคิดเป็นร้อยละ

	การใช้วลี	การใช้กริยาที่ซับซ้อน	การใช้คำสรรพนามแทนคำนามที่กล่าวไปแล้ว
กลุ่มได้เปรียบ ทางสังคม	2.22	4.35	20.97
กลุ่มเสียเปรียบ ทางสังคม	1.92	3.31	7.5

การใช้ประโยค

	จำนวนประโยค ทั้งหมด	อเนกประโยค	สังกรประโยค	ประโยคที่ประณีต	อนุประโยคที่ เป็นส่วนขยาย
กลุ่มได้เปรียบ ทางสังคม	2924	69	212	42	236
กลุ่มเสียเปรียบ ทางสังคม	3411	21	51	1	52

ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเด็กในกลุ่มที่ได้เปรียบทางสังคม กล่าวคือบิดามารดามีการศึกษาและอาชีพดี จะมีพัฒนาการทางภาษาดีกว่าทั้งด้าน จำนวนถ้อยคำ ความยาวและความซับซ้อนของประโยค รวมทั้งสามารถใช้ประโยคที่มีความประณีต (Elaborated Utterances) มากกว่าอย่างเห็นได้ชัด

เดล (Dale, 1976 : 278) กล่าวว่า ความยากจนและปัจจัยทางสังคมอื่น ๆ ทำให้พัฒนาการด้านภาษาเป็นไปได้ช้า เด็กจากชนชั้นต่ำ ประสบความล้มเหลวในด้านการศึกษา และมีความด้อยทางภาษามาก ทั้งนี้เพราะเขาได้ยินตัวอย่างของภาษาน้อยมาก และได้ยินแต่ภาษาที่ผิด ๆ (ill formed) จนไม่สามารถสร้างประโยคที่สมบูรณ์ได้

นอกจากเด็กจากชนชั้นต่ำจะมีแบบอย่างภาษาที่ไม่ดีแล้ว เด็กเหล่านี้ยังประสบปัญหาทางอารมณ์อันจะนำไปสู่ปัญหาพัฒนาการทางภาษาของเด็กด้วย ในทางตรงกันข้ามเด็กจากชนชั้นสูงได้รับสิ่งเอื้ออำนวยต่อพัฒนาการทางภาษาจากสภาพภายในครอบครัวมากกว่า เช่น บิดา มารดาให้ความสนใจในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการพูดของเด็ก และใช้เวลาอยู่กับเด็กมากกว่า เพราะเด็กที่ใช้เวลาส่วนมากอยู่กับผู้ใหญ่จะมีพัฒนาการทางภาษาดีกว่าเด็กที่ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่นอกบ้าน (Herlock, 1978 : 171) เนื่องจากเมื่อเด็กได้พูดคุยกับผู้ใหญ่ เป็นการ

กระตุ้นให้เด็กใช้ภาษาตามแบบของผู้ใหญ่ได้เร็วยิ่งขึ้น กล่าวคือเด็กจะได้รับกระตุ้นและแนะนำให้ทำและพูดสิ่งต่าง ๆ ตลอดเวลา

ชาทซ์และเจลแมน (Chatz and Gelman, cited by Dale, 1976 : 278) พบว่าเมื่อเด็กอายุ 4 ขวบ พูดคุยกับเด็กอายุ 2 ขวบ เด็กจะใช้ภาษาง่าย ๆ คือใช้ประโยคที่สั้นและง่ายกว่าประโยคที่เด็กพูดกับผู้ใหญ่ ดังนั้นการที่เด็กคุยกับเด็กด้วยกัน ย่อมได้รับแบบอย่างทางภาษาที่ถูกต้องน้อยกว่า

อนึ่ง การที่บิดามารดาจะมีเวลาพูดคุยกับบุตรมากน้อยเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับฐานะทางเศรษฐกิจ การศึกษาและอาชีพเป็นสำคัญ กล่าวคือ ชนชั้นกรรมกรที่มีการศึกษาต่ำ หาเช้ากินค่ำ ย่อมจะเห็นความสำคัญเรื่องปากท้องของบุตรมากกว่าเรื่องอื่น ความสนใจที่จะส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของบุตรย่อมลดความสำคัญลงไป ดังนั้นโอกาสที่เด็กจากชนชั้นต่ำจะได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกและการกระตุ้นจากผู้ใหญ่ในครอบครัวย่อมมีน้อย

สำหรับการศึกษายเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาของเด็กไทย กองวิจัย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2509 : 100-107) ได้ทำการสำรวจประมวลคำของเด็กวัยเริ่มเรียน ซึ่งมีอายุระหว่าง 4 ปี ถึง 6 ปี 9 เดือน จากโรงเรียนต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ ฯ รวม 9 โรงเรียน โดยเลือกเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน เก็บข้อมูลโดยให้เด็กเล่าเรื่องจากสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นเวลาคนละประมาณ 20-30 นาที ผลการวิจัยพบว่า จำนวนคำที่เด็กใช้เล่าเรื่องทั้งหมดมี 1618 คำ โดยมีคำนาม 751 คำ คำกริยา 550 คำ คำวิเศษณ์ 255 คำ และคำอื่น ๆ 62 คำ

นวลเพ็ญ โภคัลเศรษฐี (2503 : 118) ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางถ้อยคำของเด็ก โดยเลือกรูปร่างทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ปกครองเป็นเกณฑ์ ซึ่งดูจากรายได้และอาชีพ เก็บข้อมูลโดยให้เด็กเขียนคำที่ตนรู้สึกให้มากที่สุดภายใน 10 นาที ผลการศึกษาปรากฏว่าเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง รู้จักคำต่าง ๆ มากกว่าเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศรัณญา เสริมพงษา (2508 : 96) ซึ่งศึกษากับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น โดยให้เด็กใช้คำพูดที่กำหนดให้แต่งประโยค พบว่า

เด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง ได้คะแนนจากการแต่งประโยคสูงกว่าเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ เด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำจะใช้ประโยคแบบธรรมดา ล้วน ๆ และขาดเป็นห่วง ๆ

จินตนา เฝี่ยมเปีย (2521 : 68-70) ศึกษาพัฒนาการทางภาษาตามจำนวนน้อย คำและความซับซ้อนของประโยคของเด็กก่อนวัยเรียนซึ่งมีอายุระหว่าง 3 ถึง 6 ปี จำนวน 120 คน เก็บข้อมูลโดยให้เด็กเล่าเรื่องจากรูปภาพจำนวน 5 ภาพ ผลการศึกษาพบว่าเด็กมีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง มีพัฒนาการทางภาษาทั้ง 2 ด้านดีกว่าเด็กที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ เด็กที่มีบิดามารดาที่มีการศึกษาดีมีพัฒนาการทางภาษาทั้ง 2 ด้านดีกว่าเด็กที่บิดามารดาที่มีการศึกษาระดับต่ำ เด็กที่อยู่ในครอบครัวขนาดเล็กมีพัฒนาการทางภาษาทั้ง 2 ด้านดีกว่าเด็กที่อยู่ในครอบครัวขนาดใหญ่

จินตนา สุทธิจินดา (2522 : 65-68) ศึกษาพัฒนาการทางภาษาตามชนิดและสัดส่วนของคำของเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งมีอายุ 3 ถึง 6 ปี จำนวน 120 คน โดยวิธีการให้เด็กเล่าเรื่องจากรูปภาพเกี่ยวกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันจำนวน 5 ภาพ ผลการศึกษาพบว่าเด็กที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูง มีสัดส่วนของคำนาม-สรรพนามต่ำ แต่มีสัดส่วนของคำกริยาและคำอื่น ๆ สูงกว่าเด็กที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมปานกลางและต่ำ เด็กที่บิดามารดาที่มีการศึกษาสูง มีสัดส่วนของคำนาม-สรรพนามต่ำ แต่มีสัดส่วนของคำชนิดอื่น ๆ สูงกว่าเด็กที่บิดามารดาที่มีการศึกษาระงรองลงมา

จากการศึกษาทั้งต่างประเทศและในประเทศดังกล่าว ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบที่คาดว่าอาจมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็ก และพบผลการวิจัยดังกล่าวแล้วนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่ายังไม่มีผู้ใดศึกษาเกี่ยวกับสภาพชุมชนที่อยู่อาศัยโดยตรงโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่เติบโตอยู่ในชุมชนแออัด ซึ่งบิดามารดาของเด็กส่วนใหญ่เป็นชนชั้นกรรมกร มีการศึกษาน้อย มีรายได้ต่ำ สอดอยู่ในกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ ผู้วิจัยจึงอาศัยผลการวิจัยที่กล่าวข้างต้นเป็นแนวทางในการตั้งสมมติฐานข้อ 3 และ 4 ดังนี้

ข้อ 3 "พัฒนาการทางภาษาตามการใช้ถ้อยคำของเด็กในโรงเรียนชุมชนแออัดดีกว่าเด็กในโรงเรียนชุมชนแออัด"

ข้อ 4 "พัฒนาการทางภาษาด้านการใช้ประโยคของเด็กในโรงเรียนชุมชนไมแอฮัด
ดีกว่าเด็กในโรงเรียนชุมชนแอฮัด"

ความแตกต่างระหว่างเพศ

ผลการวิจัยส่วนใหญ่พบความแตกต่างเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาของเด็กหญิงและ
เด็กชาย โดยส่วนใหญ่พบว่าเด็กหญิงมีการพัฒนาการทางภาษาเหนือกว่าเด็กชาย ทั้งในด้าน
อัตราของพัฒนาการ ด้านการออกเสียง จำนวนคำศัพท์ ความยาวของประโยค และความ
ถูกต้องทางไวยากรณ์ (Hurllock, 1978 : 171) นอกจากนี้เดล (Dale, 1976 :
311) อ้างถึงการศึกษาของ แมคโคบี (Maccoby) และแจ็กกลิน (Jaklin) ที่พบว่า
เพศหญิงมีความสามารถเหนือกว่าเพศชายในด้านการใช้คำกริยา การเข้าใจเนื้อหา
ที่ซับซ้อน และความคิดสร้างสรรค์ทางด้านภาษา

เลwis และ ฟรีดิล (Lewis and Fredle, cited by Dale, 1976 : 310)
ศึกษาทารกอายุ 3 เดือน พบว่าทารกเพศหญิงแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบต่อมารดามากกว่าทารกเพศ
ชาย เช่น ทำเสียงอ้อแอ้มากกว่าเพศชาย ซึ่งแสดงว่าเพศหญิงมีแนวโน้มที่จะใช้ภาษาในการ
สื่อความหมายก่อนเพศชาย การศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของเนลสัน (Nelson,
cited by Dale, 1976 : 310) ที่พบว่าเด็กหญิงรู้จักคำศัพท์ 50 คำแรกเมื่ออายุเฉลี่ย
18 เดือน และเด็กชายเมื่ออายุเฉลี่ย 22 เดือน

จากการศึกษาระยะยาวของ โจแอน ทูฟ (Joan Tough, 1978 : 181-189)
กับเด็กกลุ่มที่จัดว่าได้เปรียบทางสังคม (Advantaged) เช่น ลูกหมอ ครู ทนายความ และ
เด็กที่เสียเปรียบทางสังคม (Disadvantaged) เช่น ลูกกรรมกร จำนวน 64 คน ทูฟเก็บ
ข้อมูลเมื่อเด็กอายุ 3 ปี 5 ปี และ 7 ปี พบผลการศึกษาน่าสนใจดังนี้

กลุ่มได้เปรียบ		จำนวนคำโดยเฉลี่ยต่อ 1 ประโยค	จำนวนคำเฉลี่ยของประโยคที่ยาวที่สุด	จำนวนประโยคที่ยาวกว่า 8 คำ	คิดเป็นร้อยละ
		หญิง	5.7	14.2	263
ชาย	5.7	13.8	303	19.7	
กลุ่มเสียเปรียบ	หญิง	4.1	8.8	92	5.5
	ชาย	3.9	7.9	42	2.4

จะเห็นว่าในกลุ่มที่ได้เปรียบทางสังคม เด็กหญิงและเด็กชายมีความสามารถด้านความยาวของประโยคเท่า ๆ กัน ส่วนในกลุ่มที่เสียเปรียบทางสังคม เด็กหญิงมีความสามารถในการใช้ประโยคที่ยาวกว่าเด็กชายอย่างเห็นได้ชัด ด้านการใช้ประโยคชนิดต่าง ๆ ปรากฏดังนี้

กลุ่มได้เปรียบ		จำนวนประโยคทั้งหมด	อเนกสรรประโยค	สังกรประโยค	ประโยคที่ประณีต	อนุประโยค
		หญิง	1391	30	82	19
ชาย	1533	39	110	23	137	
กลุ่มเสียเปรียบ	หญิง	1684	16	33	1	35
	ชาย	1727	5	17	0	17

จะเห็นว่าในกลุ่มแรก พบว่าเด็กชายมีความสามารถในการใช้ประโยคที่ซับซ้อนมากกว่าเด็กหญิง ส่วนกลุ่มที่เป็นพวกลูกคนงาน กรรมกร พบว่าเด็กหญิงมีความสามารถในการใช้ประโยคที่ซับซ้อนมากกว่าเด็กชาย

นอกจากนี้จากการศึกษาเด็กฝาแฝดของโคช (Koch, cited by Dale, 1976 : 313) ที่ศึกษาทั้งฝาแฝดแท้และฝาแฝดเทียม รวมทั้งฝาแฝดเพศเดียวกันและฝาแฝดคนละเพศ พบผลการศึกษาที่คล้ายคลึงกัน คือพบว่าฝาแฝดเพศหญิงมีความสามารถในด้านภาษาดีกว่าฝาแฝดเพศชาย สำหรับงานวิจัยในประเทศไทยที่ศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางภาษาของเด็กหญิงและเด็กชายนั้น วัฒนา ยันตระรุยะ (2509 : 66) ศึกษาเกี่ยวกับชนิดของคำที่เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใช้ โดยให้เด็กบอกคำที่ตนรู้จักภายใน 10 นาที จากกลุ่มตัวอย่าง 128 คน ผลการศึกษาพบว่า เด็กหญิงรู้จักถ้อยคำมากกว่าเด็กชาย ทั้งกลุ่มที่เคยเรียนชั้นเด็กเล็ก และไม่เคยเรียนชั้นเด็กเล็กมาก่อน

ลวงนา พรพัฒน์กุล (2513 : 104) ศึกษาพัฒนาการทางถ้อยคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 3 ของสถานเลี้ยงดูเด็ก เปรียบเทียบกับนักเรียนในโรงเรียนสามัญ กลุ่มตัวอย่าง 237 คน เป็นชาย 120 คน หญิง 117 คน เก็บข้อมูลโดยแบบทดสอบการอ่าน และแบบทดสอบคำศัพท์ ผลการศึกษาพบว่า เด็กหญิงมีพัฒนาการทางถ้อยคำดีกว่าเด็กชาย

ลลนาะ หัตถ์ (2513 : 77-78) ศึกษาพัฒนาการทางภาษาของเด็กต่างจังหวัด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 572 คน เป็นชายและหญิงอย่างละ 286 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนหญิงมีความสามารถในการทำแบบทดสอบสะกดคำ เติมคำ คำศัพท์ ความเข้าใจ ศัพท์สัมพันธ์ คำตรงข้าม คำไม่เข้าพวก และเรียงความ สูงกว่านักเรียนชาย

จินตนา นิยมเนปยี (2521 : 68-70) ศึกษาพัฒนาการทางภาษาตามจำนวนถ้อยคำ และความซับซ้อนของประโยคของเด็กก่อนวัยเรียนซึ่งมีอายุ 3-6 ปี จำนวน 120 คน เป็นชาย 62 คน และหญิง 58 คน เก็บข้อมูลโดยการให้เด็กเล่าเรื่องจากรูปภาพจำนวน 5 ภาพ ผลการศึกษาพบว่า เด็กหญิงมีพัฒนาการทางภาษาทั้งด้านจำนวนถ้อยคำ และความซับซ้อนของประโยคดีกว่าเด็กชาย

จากการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่าเด็กหญิงมีพัฒนาการทางภาษาเร็วกว่าและดีกว่าเด็กชายทั้งในด้านการออกเสียง จำนวนคำศัพท์ และความยาวของประโยค ซึ่งเป็นแนวทางในการตั้งสมมติฐานข้อที่ 5 ว่า "พัฒนาการทางภาษาตามการใช้ชนิดของถ้อยคำ และชนิดของประโยคของเด็กหญิงเร็วกว่าเด็กชาย"